

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Kansantaloustiede	Päivämäärä	9.5.2008
Tekijä(t)	Lasse Lähdemäki	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	72
Otsikko	Elinkaarimallin riskit ja niiden allokointi talousteorian valossa		
Ohjaaja(t)	Professori Paavo Okko KTT Elias Oikarinen		

Tiivistelmä

Julkinen sektori tuottaa kansalaisille palveluita ja ylläpitää maan infrastruktuuria. Budjetin rajallisuus ja kuntien toiminnan tehostamispyrkimykset ovat ajaneet kunnat ja muut julkisen sektorin toimijat harkitsemaan uusia julkisen ja yksityisen sektorin välisiä rahoitus- ja palveluyhteistyömalleja perinteisten budjettirahoituksella tehtyjen investointien rinnalle. Elinkaarimalli on suomalainen sovellus kansainvälisesti käytetystä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvasta PPP-mallista (Public Private Partnership), jossa tilaaja tilaa palveluntuottajalta palvelukokonaisuuden. Elinkaarimalleilla pyritään tuottamaan lisäarvoa kaikille osapuolille pitkällä aikavälillä ja jakamaan kustannuksia investoinnin koko elinkaarelle. Elinkaarimallissa suunnittelu, rahoitus, rakentaminen, kunnostaminen ja kohteen operointi kuuluvat yksityisen osapuolen tehtäviin.

Tutkielman tavoitteena on määritellä julkisten ja yksityisten välisten investointien rahoitus- ja palveluyhteistyömallien riskit, joilla on merkitystä erilaisten mallien keskinäisissä vertailuissa. Kirjallisuuteen perustuvan tutkimuksen lisäksi tutkimusta varten on tehty asiantuntijahaastatteluja ja -kyselyjä. Tutkimuksessa selvitetään millä tavoin elinkaarimallin riskit kannattaisi allokoida kullekin osapuolelle, jotta ratkaisu olisi kokonaistaloudellisesti paras. Tutkimuksessa esitetään myös Suomen olosuhteisiin sopiva verrokkimalli, jolla julkinen sektori pystyy vertaamaan elinkaarimallia perinteiseen hankintatapaan. Malli perustuu muissa maissa käytettyyn PSC-malliin (Public Sector Comparator). Mallissa otetaan huomioon rakentamisen ja palvelun kustannukset sekä riskit ja julkisen sektorin kilpailuetu. Nämä kassavirrat diskontataan nykyhetkeen. Diskonttaaminen on tärkeää, koska elinkaarimallin pituus on jopa 25-30 vuotta.

Riskien siirto yksityiselle osapuolelle on elinkaarimallin tehokkuuden kannalta perustavanlaatuinen vaatimus. Riskin jakaminen julkiselle ja yksityiselle osapuolelle on tärkeää siksi, että riskin kantajaksi tulisi asettaa se osapuoli, jolla on mahdollisuus vaikuttaa riskiin. Riskit tulee määrittää jo hankkeen alkuvaiheessa mahdollisimman tarkasti. Määrittämiseen voidaan käyttää eri alojen asiantuntijoita ja erilaisia kvantitatiivisia määrittämenetelmiä, kuten Monte Carlo-menetelmää.

Elinkaarimallia kohtaan on osoitettu eri toimijoiden puolesta lisääntyvää kiinnostusta. Tutkimusta ja erilaisia oppaita aiheesta on tehty viime vuosina melko paljon. Hankintatavan menestyminen riippuu siitä, kuinka hyvin se saadaan toimimaan Suomen olosuhteissa. Elinkaarimallihankkeiden korkeat transaktiokustannukset saadaan kuriin sopimuksia standardoimalla ja elinkaarimalleihin liittyvän tietämyksen lisäämisellä.

Asiasanat	elinkaarimalli, riskit, riskien allokointi, PPP, PSC, Public Private Partnership, Public Sector Comparator
Muita tietoja	